Dwie nowe rośliny w Polsce.

(Zwei neue Pflanzenarten in Polen.

napisał

M. PRYHRODSKYJ

(wpłynęło 5 II. 1933).

Podczas wycieczek botanicznych na Pokuciu, w ciągu lata 1932 r. udało mi się znaleźć dwie nowe rośliny, dotychczas wogóle nie notowane na terenie Polski: *Erechthites hieracifolius* i *Androsace maxima*.

Erechthites hieracifolius (L.) Raf. (= *E. praealta* Raf., *Senecio sonchoides* Vukot.) należy do rodziny *Compositae*, podrodziny *Tubiflorae*, plemienia *Senecioneae*. Jest to roślina jednoroczna, 30 — 180 cm wysoka o cienkim, wrzecionowatym korzeniu. Łodyga wyprostowana, bogato gałęzista z kilkudziesięciu koszyczkami. Liście podłużne jajowate, górne lancetowate, siedzące, ze zwężoną nasadą, niekiedy napół obejmującą łodygę, na brzegu ząbkowane. Okrywa koszyczka jednorzędowa u dołu z małymi dodatkowymi listkami. Kwiaty 10—15 mm długie, wszystkie o białawej, rurkowato - nitkowatej koronie. Kwiatów języczkowatych niema. Dno koszyczka bez plewinek, z dołączkowatymi wgłębieniami. Owoce 2—3 mm długie, brunatne, rzadko krótko-owłosione, z mniejwięcej 12 mm długimi, białymi, jedwabisto błyszczącymi włosami. Ojczyzną tej rośliny jest Ameryka, tak północna, gdzie występuje pospolicie od Nowej Funlandji i Saskatchewan po Florydę i Meksyk, jak południowa, oraz Indje Zachodnie. Dostawszy się do Europy znalazła tu podobnie jak *Galinsoga parviflora* lub *Erigeron canadensis* korzystne dla siebie warunki bytu i zaczęła się coraz więcej rozpowszechniać. Pierwszy raz zanotował ją w Europie koło Zagrzebia w Kroacji F. Vukotinović w r. 1876 i uważając za nowy gatunek, nazwał „*Senecio sonchoides*”.

des". W ciągu kilku lat stała się powszechnym chwastem w całej okolicy tego miasta; równocześnie stwierdzono jej obecność w Styrii, a w dziesięć lat później także w Krainie, na Węgrzech i na Śląsku. We „Florze Rumunji“ *P r o d a n a* jest także krótka wzmianka o tej roślinie, widocznie i tam dotarła w międzyczasie. Na Pokuciu zebrałem ją między wsią Ilińcami a Dżurowem, w powiecie śniatyńskim, w pobliżu rumuńskiej granicy.

Ciekawe jest, że jak pierwszy raz w Europie znaleziono ją na zrębach leśnych, tak i na Pokuciu występuje na zrębie lasu bukowego i to dość masowo. Dostała się tam prawdopodobnie z Rumunji, z pewnością już przed kilku laty. Wielka masa nasion produkowana w każdym koszyczku, wielka ilość koszyczków (kilkadziesiąt na jednej roślinie) a wreszcie długi puch kielichowy i lekkość nasienia zapewniają szybkie rozmnażanie się i dalekie przenoszenie się tej rośliny. Warto zwrócić na nią baczną uwagę i śledzić dokładnie ewentualne dalsze jej rozpowszechnienie się w Polsce.

Androsace maxima L. podobna jest do występującej u nas rzadko *A. elongata* L., różni się jednak od niej wybitnie dużemi, liściastemi, odwrotnie-jajowatemi, ząbkowanemi, zrosniętymi w nasadzie przysadkami, równie długimi lub dłuższymi od szypulek, oraz tem, że cała łodyga aż do kielicha pokryta jest pojedynczemi włosami (*A. elongata* posiada włosy gwiazdkowato rozgałęzione). Liście eliptyczne lub lancetowate, ząbkowane. Korona biaława z żółtą grdzielą, krótsza od dzwonkowatego kielicha, którego ząbki trójkątnie-lancetowate są podczas owocowania silnie zwiększone.

Roślina ta jest szeroko rozpowszechniona w Europie wschodniej (najbliższe naszemu stanowisko na skrajnie południowym Podolu w pow. bałckim i olgopolskim) i południowej, także w części Europy środkowej, pozatem w Persji, Turkiestanie i Syberji oraz w północnej Afryce. W środkowej Europie jest, według Hegiego, elementem wschodnim, pontyckim, dostała się tam wędrując doliną Dunaju. W Polsce dotychczas nie była znana. Zebrałem ją w Berezowie Niżnym w powiecie Kołomyjskim, na murze cmentarnym w miesiącu maju. Prawdopodobnie została tam zawleczona ze wschodu podczas przemarszów wojsk w czasie wojny światowej, a więc przed mniej więcej 15-tu laty. Możliwe, że posiada już więcej stanowisk, czego jednakowoż dotąd nie stwierdziłem.

L I T E R A T U R A.

1. B r i t t o n N. L. and B r o w n A.: An Illustrated Flora of the Northern United States, Canada and the British possessions. Vol. III. New York 1913.
2. H e g i G.: Illustrierte Flora von Mittel-Europa. V. 3., VI. 2.
3. P r o d a n I. Flora pentru determinarea si descrierea plantelor se cresc in România. Cluj 1923.
4. S z m a l h a u s e n I.: Flora średniej i południowej Rosji (po rosyjsku). Tom II. Kijów 1897.

ZUSAMMENFASSUNG.

Verfasser berichtet über das Auffinden zweier aus Polen bisher nicht bekannten Pflanzenarten und zwar: 1) *Erechthites hieracifolius* L. in Dżurow bei Śniatyń in Pokutien, in Nähe der rumänischen Grenze, massenhaft auf Waldschlägen; 2) *Androsace maxima* L. auf einer Friedhofmauer im Dorfe Berezów bei Kolomea.